

# TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la espeditura foiei pe afară la c. r. poste cu bani gaț'a prin scrisori francate, adresate către espeditura. Prețulu pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. car pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

N<sup>ru</sup> 17. ANULU XX.

Săbiu, in 27 Februaru (10 Mart.) 1872.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscratiunile se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

## Motivele și rezultatele passivității.

VI. „Dara in an. 1866 amu fostu provocati sa tramitemu deputati la diet'a din Pest'a — in se numai pentru actulu de incoronare. — Corespuns'au ei (ablegati romani) acestui mandatu seu bá? s'a potutu ori-cine convinge despre acést'a din jurnalistica romána. Ergo passivitate.“

Asiá suná sentintia premotivata a unui judecatoriu, — si inca presiedinte de judecatoria — in conferintia passivistilor din Mercurea.

Nu este aci scopulu nostru de a justificá pre ablegatii romani dela diet'a din Pest'a din a. 1866, — pentru ca acést'a e treb'a lor personale, iera incatu ea atinge si obiectulu — ce'lu pertractámu — póte ca vomu mai reveni la ea mai tardiu. —

Pentru acom concedemu si noi aceea ce scimu cu totii, ca jurnalistica romána, care a reprezentatu si mai represinta inca principiulu absolutei passivitati, a aruncatu destule petri asupr'a ablegatilor romani, imputandu-le ca prin intrarea lor in diet'a din Pest'a au mancatu autonomia Ardélului, au periclitatu interesele natiunei si altele s. a. —

Dara fiindca unu „judecatoriu“ dreptu are de a deduce sentintia sea nepreocupatu de o partida seu de alta — numai din fapte constatate, si numai pe basea legiloru positive, — ni va permite susu-laudatulu judecatoriu, de a-lu intrebá mai intai, ca dupa ce norm'a juridictionale pretinde d-sea de a fi si incusatoriu si si judecatoriu? si dupa ce ordine procesuale ia elu fassionile incusatoriloru alegate in propriile jurnale dreptu dovéda asupr'a incusatoriloru? in fine — fiindca dlu judecatoriu tiene asiá de strictu la autonomia si legile positive ale Ardélului — spuna-mi: unde a cetitu d-lui in acestea vre-unu paragrafu, care sa dea dreptu seu sa permita ablegatiloru ardeleni de a intrá in diet'a din Pest'a numai pentru actulu de incoronare? — ore cei dintai ablegati romani din Ardél, cari la 1848 au intratu in diet'a din Pest'a pre cine au avutu de a-lu incoroná acolo?

Eata dle judecatoriu ca sentintia d-tale e — nula. —

Dara sa concedemu ca ablegatii romani din diet'a pestana nu au castigatu „mai nimic'a séu fórt'e putienu“; — intrebú: urméza de aci, cá sa nu mai tramitemu ablegati romani la dieta nici odata, seu sa ne punemu in passivitate absoluta, prin care sa deschidemu calea, cá sa reprezentedie interesele nostre nationali numai ablegati neromani? — Si déca d-t'a cá judecatoriu vre-odata n'ai nimeritu „mai de locu seu fórt'e putienu“ de a face o sentintia, care sa placa la toti — urméza de aci, cá toti judecatorii sa fia imprescati cu petri, si inca unu románu sa nu-si mai apere causele sele de lite, ci sa le inchine passivitati, seu sa lase pre contrarii, cá sa-i reprezentedie si sa-i apere? —

Apoi ai vitatu d-t'a de aciom'a juridica ca „qui tacet consentire videtur“? Nu observedi d-ta, ca tocmai prin passivitate, consenti — tacendu — la tóte ce se lucra in dieta despre cestiunea Ardélului, de caus'a nationala, de legea electorale si altele s. a.? —

Nu vedi d-ta, ca tocmai motorii si purtatorii passivitati suntu acei'a cari prin politic'a loru acést'a cu multu mai multu au mancatu din autonomia Ardélului, cu multu mai multu au periclitatu interesele nationali si altele s. a. decatu ablegatii romani, cari — chiaru dupa marturisirea d-vóstra — cându diceti ca n'au facutu mai nimic'a seu fórt'e putienu, recunósceti ca totusi au facutu ce-va? —

Eata dle judecatoriu, ca sentintia d-tale enun-

ciata asupr'a ablegatiloru romani, si conclusiunea scósa din aceea, cá romani sa se arunce in gróp'a passivitati, pre catu e lipsita de o deductiune naturala, pre atát'a si in punctulu meritulu e — nedrépta!

Déca ablegatii romani n'au corespunsu mandatuloru, n'au corespunsu asceptárei publice a romániloru, — apoi din acést'a logic'a mintei sanelóse nu póte altu ce-va deduce, decatu: celu multu aceea, cá sa alegeti pre alii mai harnici!

(Va urmá.)

## Epistole dela tíera.

(Urmare si fine.)

Déca insa nu ne-amu adunatu, — poftimu placali domniloru celoru ce nu le-a trebuitu congressu — din caus'a unei jalusii nefundate — a privi rezultatele a vedea confusiunile ce se ivescu si se inmultiescu pre di ce merge. Déca bunulu D-dieu cá conduit'a inteligintiei nostre cea ce vede periculu in adunarile nationale sa aiba unu sfarsitu bunu, — dar' eu unulu de si nu mi place a me numerá intre pessimisti amu unu presimtiu óre-si care de temere. Asupririle si nacasurile ce se descarca asupr'a nostra eu unulu nu le voiu atribui eschisivu si neconditionatu nici cându numai ungoriloru, ci si discordiiloru ce domnescu adi intre cariturarii romani.

Mi veti dice dle redactoru, ca diferentia de principii in politica suntu unu obiectu de tóte dilele si la alte natiuni. D'a! ve intielegu, eu n'amu nimicu in contr'a astoru diferentia, ba le voiu apretiu, cáci unde lipsescu aceste se ivescu atestatulu de paupertate; la noi inse aceste diferentia au degeneratu demultu in scisiune formala sistematica, si din cele dóue tabere cu numirea inventata mai ieri alaltai de „passivisti si activisti,“ un'a a parasitu de multu terenulu loptei obiective. Din aceste dóue trupe mientie, spre daun'a si spre nenorocirea natiunei, — mai cam din a. 1865 incóce, paralisédia astfelu cea passivista pre caealalta, incatu celu mai aprigu si mai neimpacatu inimicu alu natiunei románe nu o aru fi sciutu nici cându discipliná cu o desteritate mai mare decum se afla ea astadi. De aci apoi urmat'a stagnatiune, de aci inertia ce se afla astadi la noi, dara pre carea me temu ca o vomu plati cu totii — si o vomu simti-o amaru mai tardiu. Suspicionarile, invectivele si epitetelu cele marsiave cu cari se descarca astadi la noi asiá numitii pasivisti contra activistiloru, insultárele cu cuvintele „tradatorii de natiune, cumparati mai scie atotu bunulu cu câte mii, ce li rostescu acei'a fára nici o rusine, au strebatutu a fi cunoscute astadi ici colea si intre poporu, ier' poporul póte máne poimáne sa intrebe si elu pre aparatori passivitati: En spuneti-ne voi voiniciloru, — ómeni de omenia, nu cum-va togmai voi a-ti primitu argintulu lui Iud'a, — cá sa impedecati ori-ce activitate, si asiá sa ni dati prada acelor'a pre cari voi ii numiti inimici si voitorii de reu ai poporului románu?

Dar én sa mai lasámu ómeni buni din suspiciunárele nostre copilarescu. Ungorii dóra n'au mancatu cép'a cíórei, cá sa-si imparta banii lor, nici cu passivistii nici cu activistii romani. Portarea romániloru astadi e unica in felulu seu, ea numai are parecchia in istoria nostra romána nationala.

Discordiele, ur'a personala, poft'a de isbanda, ambitiunea vana, si alte patimi ticalóse — ce domnescu estadi intre romani nostri, chiaru — intre elita inteligintiei nostre — suntu dóra de ajunsu, pentru cá sa produca scisiunea in natiune, sa o slabésca, sa o culea la pamentu si adi máne sa o duca la sapa de lemn, — de ce dara sa-si mai prapadésca cine-va banii sei spre a cumperá si corupe pre nu sciu cine? Ori crede cine-va ca un-

gurii de astadi suntu atátu de neghiobi, atátu de simpli cá sa nu ni cunósca slabiciunile si petitiunile nostre? D'a, ei ni cunósca pré bine, 'si ridu in pumni si ni aplauda, cáci loru tocmai acestea discordie li suntu fórt'e bine venite; iera passivitatea este tocmai aceea ce li trebuiá lor, — cá sa li mane tóta ap'a pre mór'a lor; ei voru scí de siguru pré bine, ca unu poporu si inca unu poporu carele si altu-cum dispune de poteri si mijlóce fórt'e putiene, cá alu nostru — prin inertia, prin nelucrare — seu déca ve place prin — passivitate, — 'si prepara singuru singurelu caderea si nefericirea sea.

Dara apoi vorbele la o parte. Dilele de ispita se apropia, alegerile pentru diet'a viitóre suntu la pragulu usiei. Spuneti-ne unde e oraculu — carele sa ni scia invetiá: ce e de facutu? Sa nu alegemu? Bine! acést'a e usioru, aideti sa stámu cu mânilu incrucisiate, sa facemu pre domnulu comod, sa ni aprindemu sugar'a de havana, sa asceptámu linisciti — pána va veni la noi doritulu eldorado, dara apoi poporul tieranu, betulu — de elu, condusu de judii cercuali magiari — totu va votá, si neafându in giurulu urnei unu sufletu de románu, — elu póte, de-si ostandu — in credintia, ca barbati romani — inteligintia lui l'a parasitu, va votá.

Iera déca cine-va si va mai face calculi, cumea poporul astadi dupa cum stámu, nu va merge, ori nu va fi condusu la urna, — apoi se va amagi se va insielá fórt'e tare.

Aveamu inca a vé mái scria si insirá aci câte ceva dle redactoru, dar' eata mi sosí la mâna nrulu ominosu 13, alu „Albinei.“ Amu cetitu cu atentiune dara cu inim'a sfasiata art. de fondu din fruntea acelu diariu, ne-amu oimuta si mi-a caditu nenorocitulu condeiu d'a mâna. Asiá dara Parintele nostru Mitropolitu Andreiu, alu cáru tactu si intielepciune nu le-a potutu trage la indoiéla pána astadi nici strainii, a cáru inima nu cunósce alta dorintia decatu a-si vedea fericita natiunea sea, — este amenintiatu, cá nu cum-va sa cutedie a se pune cá conducatoriu in frunte, iera cas'a si curtea lui — pre carea noi astfelu o cunóschemu, incatu despre dens'a sa potemu dice cu psalmistulu: „ca elu umbla intru nereutatea inimei sele, elu nu pune inaintea ochiloru sei lucru fára de lege, elu uresce pre cei ce faca calcare de lege; de elu nu s'au lipitu inima indaratnica, pre celu ce se abatea dela elu, adeca pre celu reu, nu l'au cunoscutu, pre celu ce cleve-tea intru ascunsu pre vecinulu seu, pre acelu l'au ignoratu, cu celu mandru cu ochiulu si cu celu nesatiosu la inima cu acelu n'au petrecutu, ochii lui preste credinciosii pamentulu cá sa siéda ei impreuna cu densulu, celu ce umbla in cale fára prihana acelu i slajesce, nu locuiesce in mijloculu casei lui celu ce face mandria si celu ce graiesce nedreptáti!“ — spionate si denuntiate, nu de straini, nu, — ci de ai sei, de ómenii sei. Ddieule! dara acum pána intr'atát'a amu ajunsu?

—u.

## Diet'a Ungariei.

In siedintia din 26 Februaru a casei deputatiloru se cetesce mai intai si autentica protocolulu siedintiei precediate. Dupa resolvirea unor afaceri secundarie trece cas'a la ordinea dilei, la care sta continuarea desbaterei generali despre proiectulu de lege de alegere.

A. Csánády pretinde sufragiulu universale si votarea secreta si incheia cu dechiaratiunea ca primesce propunerea lui Irányi.

K. Bobory se pronuncia in acelasi intielesu. Elu vorbesce despre impartirea nejasta a cercuriloru de alegere si amintesce, ca spre e. H. M. Osiorheiu, alu cáru deputatu fu alesu pre bas'a unui programu opositionala, si apoi trecú la drépt'a, esmite cu 56,000 locuitori, numai unu deputatu.

Fr. Chorin și Bl. Orbán se pronunță în întielesul lui Tisza.

S. Schvarz nu poate accepta nici propunerea lui Tisza, nici pe a lui Irányi. Propunerea lui Tisza e după părerea lui unu „non sens“, o negațiune simplă, fără de tota propunerea pozitivă. Vorbitorii așterne în fine unu proiectu de rezoluțiune, în urm'a căreia cas'a să însareindie pre ministrul a modifică, pre lângă reținerea părții a 2. și 3 a proiectului de lege, partea ce se referă la censu, asiă încatu să fie îndreptățiți la alegere totii căți știu scrie și ceti. (Aplause viue în drépt'a.)

În ședința din 27 Februarie a casei deputatilor anunța presedintele, după rezolvirea formalilor obicinuite, din o scrisore a ministru-presiedintelui, denumirea lui Vacanovics de locotenent Banalu.

La ordinea zilei sta continuarea dezbaterii din ședința trecută.

N. Iancovich (pentru propunerea lui Tisza) privește împregiurarea de o fericire că, barbatii regimului de astăzi nu conduceau destinul țării în anul 1848, căci deca ei nu sunt în stare a crea o lege de alegere acceptăveră, cum aru fi fostu în stare a conduce acea epoca de reforma? Novel'a de alegere formăza unu regresu decisiv față cu legea de alegere din 1848 și nu se poate accepta fără de a periclită interesele poporului. La dezbateri mai iau parte contele Vas, E. Madarasz, G. Varady și I. Schvarz, parte pentru proiectul regimului parte pentru celu alu opoziționalilor.

D. Szilágyi combate prin o vorbire mai lungă propunerile lui Tisza și Irányi, așera proiectul regimului și se declară pentru el. Vorbitorii dăe între altele că stâng'a e în eróre deca opina, că drépt'a aru voi a sustinerea censului din 1848, împartirea cercurilor de alegere din 1848 și referințele divergente ale Transilvaniei. Aici e vorb'a de dispozițiuni provisorie, de ore-ce dispozițiuni definitive sunt încă imposibile.

Contr'a proiectului regimului se mai pronunță K. Gyiczy, I. Bones și A. Csiky.

Ministru-presedintele prezintă legea bugetului sancționată de M. Sea, care îndată se și promulga; cu ce ședința se încheia.

În ședința din 28 Fauru a casei ablegatilor se autentica mai întâiu protocolu ședinței precedente.

Ministrul de cultu și instructiune Pauler răspunde la unele interpelatiuni particulare, mai de multu tempu facute.

Referințele comitetului centralu K. Széll așcerne raportulu despre proiectele de lege, pre care le-a dezbătutu ieri comitetulu financiaru. Raportelu se voru tipări și pune la timpulu lor la ordinea zilei.

La ordinea zilei despre novel'a alegerei vorsece Ad. Lázár, pentru propunerea lui Irányi, repetiendu tôte căte s'au produsu contr'a proiectului de lege până acum din partea vorbitorilor dela stâng'a estrema.

B. Halasz spriginesce propunerea lui Tisza și face regimului imputarea că a creatu o lege reacționară în locu de o reforma de alegere liberală, care violéza drepturile poporului.

Stratimirovics cetesece sub o neliniscă mare a casei o vorbire lungă și neinteligiveră, pentru de a sprigină propunerea lui Irányi.

A. Szilády (pentru propunerea lui Tisza) află că prin proiectulu acest'a de lege se lovesce tozmai elemntulu magiaru, înse nu naționalitățile.

Guido de Bauszner (sasu) care astăzi dintâiasidată — vorbesce — contr'a sufragiului universalu a căru introducere aru avea după părerea lui numai o urmăre și adeca: nimicirea preponderanței elemntului magiaru. (Contradictiuni tumultuoase la steng'a) Densulu votéza pentru proiectulu regimului.

P. Vaida pledéza pentru sufragiulu universalu; elu află, contr'a lui Bauszner, tozmai în sufragiulu univ. garanți'a preponderanței magiare. Polemiséza în o vorbire lungă contr'a lui Schvarz, lui Szilágyi și a tuturor antevorbitorilor, cari se declarara contr'a sufragiului universalu și încheia, recomandandu acceptarea propunerei lui Irányi.

### Ordinatie ministeriale cu privintia la competența scaunelor orfanale.

De ore ce se ivira îndoielile în cauze orfanale tutelare și de curatelu, cu privintia la competența judiciale și cerculu de activitate a scaunelor or-

fanale regulate, în §. 6 din art. de lege 42 din a. 1870, ministrii de interne și justitia au dispusu pre bas'a împoternicirei, ce isvovesece din §. 25, art. de lege IV. din a. 1869, următoarele:

§. 1. Judecatori'a orfanale denumesce unu curatoru pentru minoreni, absenti, smintiti (de minte), pentru cei declarati de respitori, cătu și pentru copii, a caroru parinti suntu detenati în case de corectiune, respective pentru administrarea averi lor. Acést'a are valóre și la casu, cându, conformu legi séu prescriptelor sustatóre, administrarea tutelare a averi unui încarceratu detenatu în localitățile de închisóra ale judecătorieloru apare necesaria.

§. 2. Cu privintia la aceea, ca punu-se majoreni sub curatela, are a decide judecatori'a.

§. 3. După ce introducerea procedurii în mositeniri se țiene, în puterea cap. 8 din art. de lege 54 din anul 1868, de competența judecatoriiei respective, judecatori'a orfanale dispune până atunci, până cându pertractarea lasamentului séu procesulu de mositenire încă nu e finitu, numai intru atât'a încatu va fi avisatu din partea judecatoriiei competente, în întielesulu §§ 575 și 576 din art. de lege 54, din anul 1868, a se îngriji pentru reprezentarea persónelor amintite în punctele a) și b) a §. 560 séu a dá întielegerei urmate probarea oficiósca tutelara, în întielesulu § 566.

§. 4. Asecurarea provisorie a lasamentului însemnata în §. 563 art. de lege 54 din anul 1868 se țiene de organele de administrare incredințiate cu luarea în vedere a casului mortici, — cu începutulu procedurii judiciari înse până la finirea întarita din partea judecatoriiei a pertractării lasamentului séu procesulu mositenirii are a se îngriji oficiulu respectiv pentru asecurarea și administrarea averi inventate cătu și la casu necesariu pentru comisiunea unui curatoru de massa, în întielesulu §§. 568 și 588 ai art. de lege 54 din anul 1868; cu privintia la sustinerea și îngrijirea ereditoru ce stau sub tutela séu curatelu dispune pre lângă ascultarea judecatoriiei orfanale oficiulu de ereditate.

§. 5. Deca cei de sub tutela séu curatela suntu avisati la calea procesuale, în întielesulu §. 587 alu art. de lege 54 din anul 1868, decisulu respectiv e a se înmanu judecatoriiei orfanale și acést'a e restrinsa a silii pre tutela séu curatoru la luarea masurilor necesarie. — În lips'a de curatoru judecatori'a orfanale e deobligata a esmite pre fiscalulu jurisdictionale spre apararea drepturilor minoreniloru séu altor'a ce stau sub curatela.

§. 6. Intabulati'a imobilieloru de ereditu pre numele ereditoru se face totu de un'a prin judecatori'a funduaria din oficiu, în întielesulu §. 581 alu art. de lege 54 din anul 1868.

§. 7. Îndată ce mositenirea, séu partea celor ce stau sub tutela respective curatela se preda prin oficiolatu inventariale judecatoriiei orfanale, séu cându judecatori'a orfanale e din partea judecatoriiei rogata a comisiona unu curatoru, nu în casuri de ereditu: atunci se începe pre data competenți'a judecatoriiei orfanale că oficiolatu orfanale și tutelaria, însemnata în §. 8. alu art. de lege 42 din anul 1870, care se estinde preste persón'a pupililoru și curatiloru, preste control'a tutoriloru și curatilororu și esaminarea socoteliloru și care dureră până atunci până cându tutoratulu, respective curatoriulu se sistéza oficialminte.

§. 8. La casu ca tutorulu séu curatorulu, deobligatu a-si dá socotela, sa nu astérna la tempulu seu socotela, judecatori'a orfanale casualmente e deobligata alu restringe la darea socotelei pre calea procesulu de provocare în întielesulu §. 518 alu art. de lege 54 din anul 1868. Cându cu ocașiunea esecutării socoteliloru asternute s'aru află vre-o scadere séu alta dauna, ce privește pre pupilu séu curatu, judecatori'a orfanale e sub responsabilitate restrinsa a face pasii civili séu criminali necesari pentru delaturarea daunei mai departe a pupililoru séu curatiloru respective pentru de a trage la răspundere pre tutori séu curatori și la casu necesariu de a luá măsurile necesari pentru asecurarea masei eventualu periclitate.

§. 9. Dreptulu de decide, cu privintia la declararea de majoritate a mireniloru se țiene de competenți'a ministeriului r. ung. de interne.

§. 10. De ore-ce afacerile de adoptiune și legitimize se țiene și de ici încolo de competenți'a ministeriului de justitia, se determina cu privintia la aceste, ca la întemplantu sa fie interese și de ale

minoreniloru la medilocu, afacerile aceste au a se rezolví după ascultarea judecatoriiei orfanale respective.

Bud'a, 30 Ianuarie 1872.

W. Tóth, Ștefanu Bittó.

### Apelu

cătra invetiatorii din patri'a dascalului Lazaru, ma cătra totii români în genere.\*)

Conformu unui cooculu adusu în ședința invetiatorilor adunati într'o conferința în 4/16 Fauru 1872 la Fagarasiu avem onóre a conchiamă prin acést'a pre totii invetiatorii din țier'a Oltului la prim'a adunare a invetiatorilor din protopresbiteratele I. și alu II-lea ale Fagarasiului la satulu Avrighu pre Sambat'a lui Lazaru, numita și Sambat'a Floriiloru, cu care ocașiune se va țiene unu parastasu marelui dascalu Georgiu Lazaru. Programulu precum și ordianulu de di alu adunarei se voru vedea mai josu în sumariulu procesulu verbale. Este o detoria de prim'a ordine pentru cei viui a aretă din cându în cându și totu déun'a recunoscinti'a și respectulu celor mortii, cari si-au sacrificatu sanatate și viétia pentru înaintarea românismului.

Pentru noi însa, fratiloru invetiatori! este o îndoiita datorie a alergă la momentulu lui Lazaru că vedindu umbr'a lui sa ne întorcemu la posturile nóstre plini de nóue fortia, de nóue poteri spre a luptă cu curagiu la marea opera a luminării și creșterii neamului românesc! — Iéru voi, numerosi discipuli, din patri'a adoptiva scapaveti ocașiunea d'a veni sa asistati la parastasulu, ce se va face în onórea, în amintirea, celui mai seumpu dascalu alu vostru, care va pusu începutulu scólei române gonindu hidrele din Fauru?!

Avemu onóre déru a invitá la adunarea dela Avrighu pre români din tôte unghiurile locuite de ei. Amu dorí din anima românésca, că clas'a invetiatorilor sa fie cătu de bine reprezentata.

Fagarasiu, 6. Martie 1872 supra.

Presedintele adunarei:

Ioanu Dim'a Petrascu,

Secretariu:

Ioanu Lupu,

### Sumariulu

procesulu verbale din ședința subcrisiloru invetiatori adunati la Fagarasiu în 4/16 Fauru 1872 pentru o consultare de cariera în urm'a unei invitatiuni confidentiale adresate de Ioanu Dim'a Petrasicu, directorele scólei normale „Radu Negru“, din urbea Fagarasiu.

### Presenti:

Ioanu Dim'a Petrasicu, directorele scólei normale ort. or. „Radu Negru“ din Fagarasiu. Ioanu Buzea, invetiatorin scólei normale ort. or. din Fagarasiu. Ioanu Popoviciu invetiatoriu scólei normale ort. or. din Fagarasiu. Georgiu Comanicu, direct. scólei norm. ort. or. din Veneti'a inferióre. Nicolau Tataru, invetiatoriu scólei norm. ort. or. din Veneti'a inferióre. Nicolau Comanicu, inv. scólei norm. ort. or. din Veneti'a inferióre. Ioanu Lupu, directorele scólei norm. granitieresci din Vistea inferióre. Nicolau Barsu, inv. scólei norm. granitieresci din Vistea inferióre. Georgiu Dordea, inv. primariu în comun'a Beclénu. Petru Marhau, inv. în comun'a Galati. Ioanu Ludu, inv. în comun'a Birivonii mici și mari. Andreiu Moga, inv. în comun'a, Coman'a inferióre. Candidu Mojlea, inv. în comun'a Dridifu. — Ioanu Nicoara, inv. în comun'a Dragasiu. — Vasliu Peicu, inv. în comun'a Vistea superióre. Ioanu Prie inv. în comun'a Sambat'a superióre apusana.

Ioanu Dim'a Petrasicu ocupându presiedinti'a provisoriu atinge scopulu întrunirii, și dupăce bine ventéza pre onorabilii frati de cariera, i róga sa-si constituie biroulu.

Purcediendu-se la constituirea biroulu se alegu prin aclamatiune de presiedinte, Ioanu Dim'a Petrasicu și de notariu Ioanu Lupu.

### Agendele

1. Presiedintele multumindu adunarei de

\*) Celelalte diuarie nationale ciscarpatine și transcarpatine suntu rogata cu onóre a publicá acestu apelu împreuna cu sumariulu procesulu verbale cătu mai iute.



tru fără-de-legile sele, fu judecatu la mörte, se provöca la adeväru eternu, nestramutaveru si sântu.

On. camera! Inainte me rogu de iertare, döca numerii indegetati la inceputulu cuventärei mele voru figurá mai la vale, pentru a aretä, ca legea electorale ardéläna este o satira amara, o crassa si clara batjocura pentru egalitatea de dreptu si reprezentanti'a poporului.

Terenulu istoricu alu Ardélului, muntii sei classici, rapitori, positiunea sea strategica si caracterulu celu molcomu si blandu alu locuitoriloru — merita, cá poporatiunea sea intréga sa se bucure de acele drepturi, de cari se bucura civii Ungariei.

Intre drepturile cetatienescei primulu locu 'lu cuprinde indreptatirea spre alegere. In unu parlamentu comunu, unde de o potri va decide vocea fia. cáru reprezentante, nici politice nici dupa dreptu nu potu esiste döue legi electorale contrarie.

Uniunea Transilvaniei cu Ungari'a fára lege electorala uniforma, areta limpede, ca aici exista numai fictiunea uniunei — cea schinteitörice si in-sielatörice sub velulu de negura nivelatu de realitate — dara nu cea adeväratä.

Vorbésca deci, acum cifrele in loculu meu. Ardélulu sustiene si pána astadi legile feudale de mai inainte, cari suntü negatiuni grosolane ale uniunei si urmári rele neprecalculate pentru sistemulu parlamentariu.

Ardélulu tramite cu totulu 75 deputati la diet'a comuna unghuresca; si anume: a) cele 18 orasie tramite 23 deputati, b) scaunele secuiesce 10. c) cele 11 scaune sasesci 22, d) comitatele si districtele tramite 20 deputati; laolalta 75 deputati 1. Cei 23 deputati orasienescei reprezenta 107,962 suflete; 2. Cei 22 deputati din cele 11 scaune sasesci reprezenta 380,422 suflete; 3. 10 deputati secuiesce reprezenta 412,828 suflete; 4. iera cei 20 deputati comitatensi si districtuali reprezenta 1.250,439 suflete. Combinandu poporatiunea intréga din scaunele sasesci cu ceea a celoru secuiesce, e evidentu, ca dupa proportiunea poporatiunei scaunele sasesci tramite cu 14 deputati mai multi decâtu secuii.

Si, asemenandu pre cei 23 deputati orasienescei cu cei 20 deputati ai comitatelor si districtelor — proportiunea intre cele 107,962 suflete fatia cu 1.250,439 locuitori, asiá este de batatörice la ochi, incätu nici me incercu a o esplicá, ci lasu cá asupr'a ei sa judece fára partialitate intielepciunea on. camere.

Séu, pentru cá sa aretu si mai respicatu anomalii'a, cutediu a intrebá, ca öre nu e acést'a o eludere publica a egalitáti de dreptu, ca deputatulu din Ciucszereda reprezenta 1247; celu din Hatiegu 1806; celu din Uniadör'a 2597, celu din Illyefalva 1334, celu din Oláhfalva 3512; celu din Cosiocn'a 3251, celu din Szék 3505, celu din Udvarhelyszék 4376 suflete?

Séu mai departe, dintre orasiele regesci cei doi deputati ai A bei-Iulie reprezenta 7955; cei doi din Gherla 5188; cei doi din Elisabetopole 2559 suflete, pre cându cei doi deputati ai Albei-inferióre d. e. reprezenta 211,066; cei doi ai cottului Uniadör'a 184,588; cei doi ai cottului Clusiu-lui 160,690; cei doi ai cottului Turdei 152,692 suflete?

Credü dara, ca acést'a neproportione batatörice la ochi, sa nu dicu nedreptate vatematörice pentru bunulu sentiu patriotico, o voru recunósce si acei deputati ardeleni, cari nu de multu au subscrisu memorandulu, ce condamna procedur'a fostului ministru-presiedinte.

Sa luámü acum contributiunea de basa in Ardélü;

1. cele optu comitate si döue districte, cari tramite 20 deputati, solvescu contributiune directa: 2614,592 fl; 2. cele 18 orasie, cari tramite 23 deputati, solvescu 397,039 fl. 40 xr., 3. cele 10 scaune secuiesce, cari tramite 10 deputati, solvescu 673,882 fl contributiune drépta. Scaunele sasesci tramite 22 deputati solvescu 1.080,450 dare directa. Singuru numai cottulu Albei-inferióre solvescu 439,454 dare directa, asiá dara mai de döue ori atát'a cátu solvescu töte orasiele laolalta, si acestea totusi tramite 23 deputati, pre cându cel'a numai doi.

Acést'a disproportione evidenta nu o voru poté salva, cu töte arnele sofismariei, nici chiaru acéi'a,

cari póte aru voi sa sustiena si mai departe acést'a amabila confusiune. In favorulu orasielorü s'aru poté adnce numai unu singuru argumentu, si acést'a aru fi, ca in orasie se desvöлта industri'a, si apoi este detorinti'a nöstra de a sprigini si cultivá industri'a.

D'e, domniloru! Acestu argumentu e förte plausibilu, si, luandu-se numai in abstractu, este si de aprobatu, in sa aplicatiunea lui, cu privire la legea electorale, este gresita si nedrépta; cáci pre lángá töta pietatea ce o amu fatia cu industri'a, totusi n'asiu poté-o duce pána la atát'a, incätu sa stimediu mai multu förfecile si acelu croitorului, calapodulu cismariului, stativ'a (resboiulu) pandiariului, séu rotii'a olariului, decâtu instrumentele agricultorului si acelu pamentu, din ale cáru produse traiesce si se nutresce si industriasiulu, si a cáru totalitate o numimu patria comuna.

Cändu stéu'a fericirei patriei nöstre incepe a se intunecá, atunci nu comerciantulu, croitorulu, caltiunariulu si cei'a-lalti obicinuescu a o scapá din periculu, ci acéi'a, cari au in posesiune pamentulu sántu alu patriei, dimpreuna cu sutele de mii de fii ai lorü. Acesti'a inea si in tempu de sclavia se lienu strinsu de pamentulu patriei, pre cându acéi'a, in tempori de pericole, se potu duce mai departe, cá rendunelele cari fugu de ventulu rece de tömna. — Deci, a asigurá avantajie industriariului si manufacturului in detrimentulu agricultorului, nu insemnéza alt'a, decâtu a violá valörea sántului pamentu alu patriei. — Sa ne ferimu a face acést'a, cáci peccatulu comisü contr'a patriei se va resbuná inesorabilu mai curendu séu mai tördü.

Pána aici onorab. camera, amu aretatu cu argumente neresturnavere disproportione referitörice la Transilvani'a, luandu in consideratiune numerulu poporatiunei; acum voiü sa descoperu altu lucru si mai instructivu, relativu la capacitatea de alegere in Transilvani'a.

Dupa catagrafi'a din 1869, numerulu alegatorilorü conscriși in Transilvani'a, in comitate, scaune secuiesce si cele döue districte, face 81,464. Este inse de insemnatu, ca nobilii s'au conscrisu pre basea fassionei comitetelorü comunali iera cei'a-lalti, nenobili, din tabelele de contributiune. Dintre acesti 81,464 de individi au fostu nobili 70,770, si nenobili numai 10,694, dimpreuna cu cei 2837 de alegatori, consemnati dupa numerulu fumurilorü. — Spre a dá o deslucire acelorü colegi deputati din Ungari'a, cari póte n'aru sci ce insemnéza espressionea „alegatoriu dupa numerulu fumurilorü“, voiü sa citezu aici liter'a c) a §-lui 4. art. de lege II. din 1848, dupa care, domnii nobili adunati in Clusiu, au aflatu de bine a enuncia cu marimositate: ca, „fara de acéi'a, cari au dreptu de alegere pre basea art. de lege XII. din 1791, ei dau inca döue voturi fia. cárei comune, carea numera 100 de fumuri séu case, iera celorü mai mici unu votu.

Cui i-arü veni in minte a compará, séu mai bine dñsu, a confusiöná acést'a impartire de 100 de fumuri cu impartirea in centurie a Romanilorü. Ce e dreptu, romanii au impartitu intregu imperiulu romanu in 193 de centurie pre basea averei, dandu fia. cárei centurie câte unu votu. Patricii si clas'a mai avuta a fruntasilorü scrmau 98 de centurie, iera ceea-lalta poporatiune, adeca clas'a civilorü: 95 de centurie.

Curiele si triburile, cari s'au infintiatu mai tördü, si in cari patricii erau acum in desavantajiu, inca 'si aveau insemnatatea lorü; dara ceea ce s'a intemplatü in Transilvani'a dupa perderea dela Mohaciü si ceea ce si astadi se intempla in acést'a tíera, inca are mare insemnatate, inse cu privire la patria, insemnatate stricaciösa. Nu e adeväratu, domniloru, ca acei 70,770 de alegatori nobili transilvaneni aru ajunge, in priviati'a averei, mesur'a patricilorü romani. Nu, pentru ca acesti'a, avendu in vedere averea comuna a tíerei, esercita cele mai frumöse drepturi politice numai cá fictiune.

(Finea va urmá)

### Edictu.

Ioanu Opreanu din Rovin'a comit. Zarandului se provöca prin acést'a a se infatisia inaintea scaunulu protopopescu a Zarandului in terminu de unu anu dela datulu de pres., pentru cá sa stea fatia cu soi'a sea Varvar'a nasc. Boticiu, pre care cu

necredintia de multi ani a parasit'o si a pribegitu in locuri necunoscute. La casu cându in acestu terminu nu se va infatisia se va decide caus'a in sensulu canónelorü si fára densulu.

Scaunulu protopopescu gr. or. a Zarandului, Bradu, 1 Fauru 1872.

(2—3) Nicolau I. Miheltianu,  
prot. gr. or. alu Zarandului.

### Edictu.

Ioanu Bucura Plotogea din Port'a, carele de mai multu tempu a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea socia, An'a Ioanu Secarea din Sohodulu, — prebegindu in lume necunoscutu — se cutédia prin acést'a, in terminu de unu anu, si o di, a se presentá inaintea subscrisulü scaunu protopopescu, cáci la din contra, procesulu matrimonialu asupra-i urditu, se va decide si in absentia lui, in sensulu ss. canöne ale bisericiei nöstre gr. or.

Dela scaunulu protopopescu alu Branului, Zernesti in 9 Ianuariu 1872.

(2—3) I. Metianu,  
protopopu.

### Edictu.

An'a lui Georgiu Badiu, care de mai multu tempu a parasitu cu necredintia, pre legiuitulu seu bardatu Georgiu Pripisiu, ambi din Codlea, — pribegindu in lume, si nesciindu-se unde petrece, — se cutédia prin acést'a, in terminu de unu anu, si o di, a se infatisia, inaintea subscrisulü scaunu protopopescu, cáci la din contra, procesulu matrimonialu asupra-i urditu, — se va decide si in absentia ei, — in sensulu ss. canöne ale bisericiei nöstre gr. or.

Dela scaunulu protopopescu alu Branului, Zernesti 31 Ianuariu 1872.

(2—3) I. Metianu,  
protopopu.

### Anunciu.

Se escrie o tratare de ofertu despre liferarea a 700 stängini de lemne de arsu, in partie de câte 100 stängini, berariei Orlatiane in tempulu dela 1 Aprile 1872 pána la finea lui Martiu 1873.

Conditiiunile se potu vedea la administratiunea berariei orlatiane si in comptoarulu berariei orlatiane de actii (suburbiulu Iosefinu; cas'a la „Regele Ungariei“).

Cu terminulu pána la 20 Martiu 1872.

Consiliulu administrativu.

(3—3)

### „Hotelu de Romani'a“

In Sabiiu strad'a Macelarilorü Nr. 104 se deschide dela 1 Apriliu 1872. impreunatu cu ospetaria si cafenea. Pentru odái si confartulu caletorilorü cu séu fára ecupagiü, pentru bucataria alésa garantéza subscrisulu. Calésa si carutia de inchiriatu stau totu-déun'a la dispositiune.

Invita cu töta stim'a

(2—3) Nicolau Ben,  
otelieriu.

### Burs'a de Vien'a.

Din 26 Februarü (9 Mart.) 1872.

Metalicele 5%	64 75
Metalicele 5% Maiu si Novemb.	64 75
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	71 65
Imprumutulu de statu din 1860	104 —
Actiuni de banca	849 —
Actiuni de creditu	346 50
London	111 40
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	81 —
„ „ „ Temisioreno	78 25
„ „ „ Ardelenesci	77 50
„ „ „ Croato-slavone	— —
Argintu	109 75
Galbinu	5 29
Napoleonu d'auru (poli)	8 84